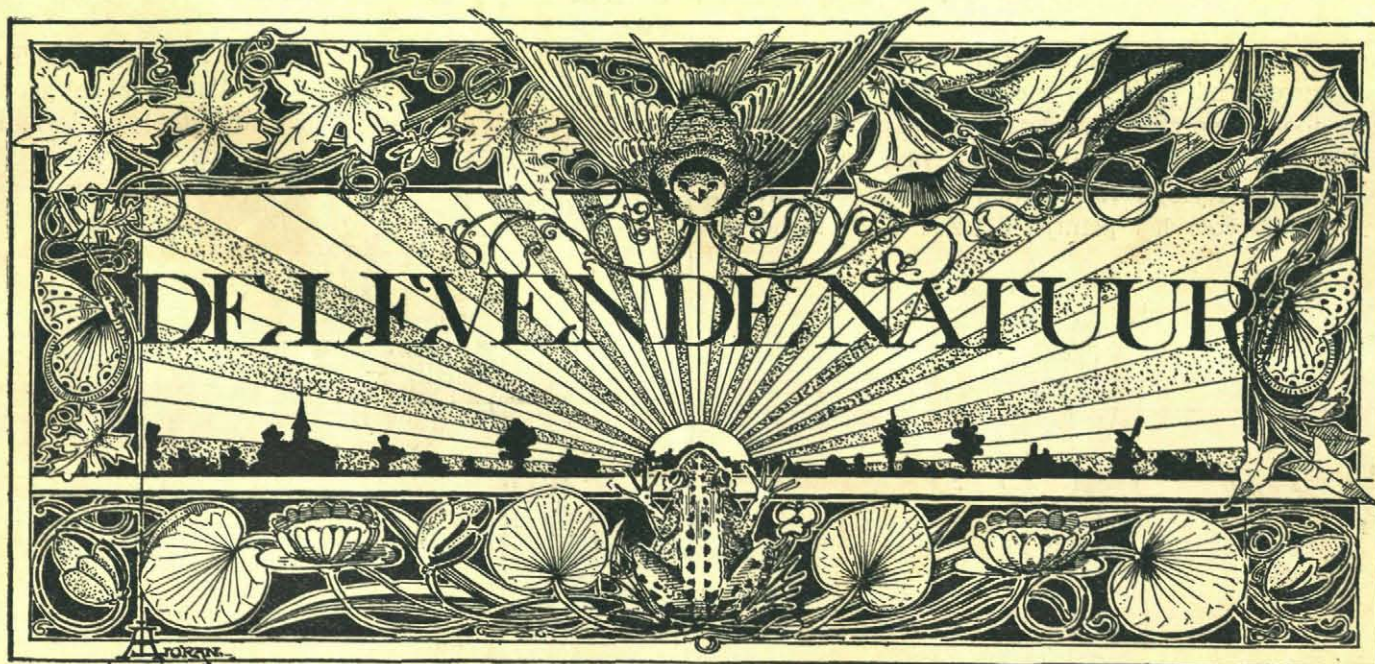

REDACTIE

E. HEIMANS, Amsterdam en JAC. P. THIJSSSE, Bloemendaal.

ADRES DER REDACTIE:

JAC. P. THIJSSSE, TE BLOEMENDAAL.

UITGAVE VAN:

W. VERSLUYS TE AMSTERDAM.

*Prijs per jaar f 3.60.*UIT DEN CATALOGUS VOOR
BLOEMBOLLEN.

Het zijn gevaarlijke dingen voor iemand, die 't druk heeft en niet rijk is, die catalogi van bloembollen; tenminste die van onze groote bloemkweekers. Telkens als me zoo'n groen, rood of grijs boekje met zijn verlokkelijk titelplaatje thuis wordt gestuurd, neem ik me voor, 't dadelijk in een hoekje van het rek te stoppen, omdat 't mij anders één avond en een paar rijksdaalders kost; maar zoo eventjes er in kijken, dat kun je niet laten en dan heb je het al te pakken. Je gaat aan 't doorbladeren en uit de zwarte letters stijgen bekende kleuren en geuren en prachtvormen op, die je gewoon weg niet loslaten, voor je van dit en dat en nog wat een kleine bestelling hebt gecomponeerd. Dat is opzichzelf al genieten.

Dan komen er van die jaarlijks terugkeerende plannen, om eindelijk toch eens een warm kasje te maken, het nog eens met aard-orchideën of een nieuwe Arum of Varen te probeeren. 't Zijn toch zulke mooie verleidelijke dingen, die bloemen. Wie maar eens een goed gelukte kweek bij kennissen heeft gezien, stil 't enthousiasme van de waren bloemenminnaar benijd heeft en meegenoten van het edel genoeg, dat bloemenkweeken ieder mensch verschafft, die is ook niet tevreden voor en al eer hij zelf een proef genomen heeft.

En juist tegen den winter, als met nutteloos tegen-

streven de natuurvriend den aandringenden dooden tijd zoo graag nog wat wil verschuiven en mooi leven houden om zich heen, komt er altijd zoo'n catalogus als vriendelijke redder en raadgever zijn huis in.

Daar liggen ze van Voet, van Tubergen en anderen. Eerst de gewone bolletjes nakijken en onze gading uitzoeken, dan eerst smullen in de delicatessenhoek.

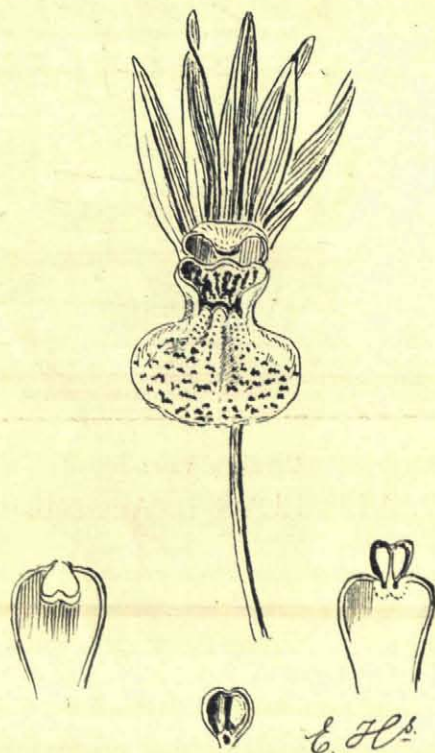
Wacht, eens even opzoeken, of Tubergen dat keurige orchideetje uit Groenland nog in zijn collectie heeft en hoeveel het kost. 't Is een catalogus in 't Engelsch dezen keer; de Calypso borealis staat er werkelijk en is op 8 pence genoteerd; maar dat is Engelsche prijs, met een weinige rabat voor Hollanders, denk ik.

Och dat is zoo'n lief en interessant plantje, die Calypso. Tubergen schrijft er bij: *this bears a rather large, pink purple and white flower in early spring, very fine.*

Dat is geen woord te veel gezegd, dat kan ik getuigen. Door tusschenkomst van een goede kennis heb ik twee jaar geleden eens twee van die plantjes van Tubergen, te Haarlem, ten geschenke gekregen. Wat heb ik daarvan een plezier gehad! Meer dan drie weken hebben ze in bloei gestaan, één er van heeft nog op de tentoonstelling van voorjaarsbloemen van de Natuurhistorische Vereeniging te Amsterdam geprikt; en daarna is het in onzen Hortus terecht gekomen.

Alleen dat het een orchidee is, die in Groenland

het land van sneeuw en ijs groeit, maakt het plantje belangwekkend. Wij zijn zoo gewoon bij een eenigszins toonbare orchideeënbloem dadelijk aan tropische hitte te denken. En de bloem van de *Calypso borealis*, de Nymph van 't Noorden, is toonbaar, is groot zelfs voor het plantje, dat ze draagt. De heele

Calypso borealis; $\times \frac{1}{2}$, onder: stempelzuli.

plant is een hand hoog, één dun stengeltje, bladerloos op een paar schubjes na, één wortelblad, dat veel lijkt op het stengelblad van onze *Parnassia*; aan den top hangt ook maar één bloem, maar die is naar verhouding heel groot, bijna drie centimeter. Vijf groenachtig-bruine bloemblaadjes steken als een kuif bijna recht omhoog en naar onder hangt de wit met lila onderlip, besprenkeld en gestreept met donkerrood. Van voor, van achter en van ter zijde overal is de bloemvorm mooi, zoodat 't mij een lust was het bloempje te teekenen.

De inrichting van de stempelzuil is eenvoudig; het schijnt me toe, dat de inrichting voor de bestuiving veel overeenkomst heeft met die van *Sturmia*, de zeldzame groene orchidee, die in enkele van onze duinpannen dicht aan zee voorkomt, en die vreemd genoeg ook in moerassen tusschen Amsterdam en Aalsmeer groeit; wel-

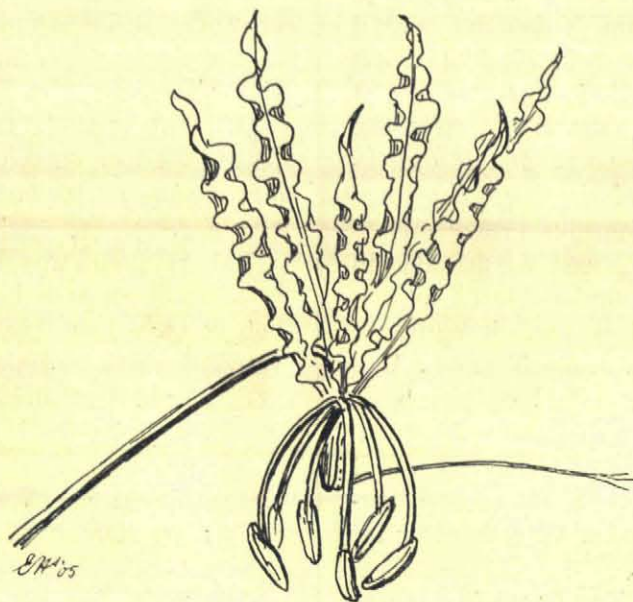
licht wordt ze door zwemvogels overgebracht. 't Spreekt van zelf, dat deze Pool-orchidee geen plantje voor de warme kas is; het bloempje kan

Calypso borealis; van ter zijde en achteren gezien.

zelfs onze voorjaarszon niet verdragen, tenminste niet in den middag. Dat heeft ze met meer aardorchideeën gemeen. Doordien ik dit niet wist, zijn mij twee jaren achtereen de vrouwschoentjes, *Cypripedium calceolare*, mislukt die zooals beweerd wordt, vroeger in Zuid-Limburg groeiden; dat zijn ook orchideeën met groote bloemen, die in de catalogi vermeld staan en heel goedkoop zijn; die moeten in den tuin een plekje hebben, waar nooit zon komt, pal op 't Noorden dus. Maar over orchideeënkweken zal onze medewerker Boon 't spoedig eens hebben, die heeft er al aardig wat stof over uit ervaring.

Wie er een matig warme kas op na kan houden

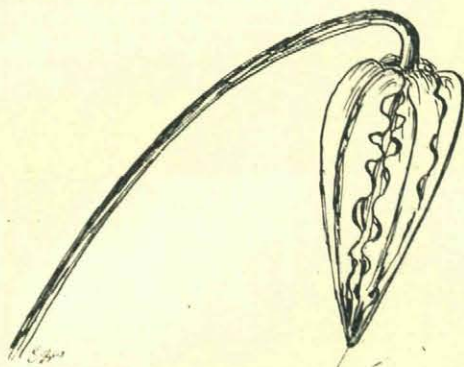
Gloriosa superba, pas open.

en eens een heel mooie en vreemde bloem wil zien ontluiken, moet een *Gloriosa superba* laten komen. Hij staat in den catalogus van Tubergen onder 't hoofd *Gladiolus*, maar 't lijkt mij meer een lelieachtige plant. Een exemplaar stond in de catalogus van 1904 op 90 ct. genoteerd. In de Engelsche catalogus op f 1.35.

Toen van dezen zomer Dokter Clinge Doorenbos, te Bussum mij zoo'n bloem gaf, wist ik eerst niet wat ik zag, zoo grillig van vorm en kleur zijn de bloemen van deze klimplant. Het teekenen en kleuren er van is een geduldwerkje, maar 't loont de moeite. Toch geven zwart en wit maar een heel onvolkomen indruk van dit werkelijk mooi gewas. De zes smalle gegaufreerde bloembladeren zijn bij de geheel ontloken bloemen naar bovengekeerd,

net als bij *Lilium Martagon*, de mooie wilde lelie van den Harz en Thüringen, en net als bij deze steekt de stamper zijwaarts uit den meeldradenkring. Maar bij *Gloriosa* is de hoek, die de stijl met het vruchtbeginsel maakt opmerkelijk, 't is minder dan een rechte. 't Is, of de stempel zoover mogelijk van de helmknoppen weg wil; die staan ten laatste in een groot horizontaal cirkelvlak.

Hoe de bloem in de natuur bestoven zal worden,

Knop van *Gloriosa*.

weet ik niet. Dr. Clinge Doorenbos zeide mij nooit iets van een beweging van den stijl of stempel te hebben bemerkt. Toch krijgt de bloem ook in de kas vrucht en rijp zaad. Dat kan komen, doordat er stuifmeel van hooger bloeiende bloemen op de lager geplaatste valt, wat natuurlijk steeds mogelijk is, omdat we met een klimplant te doen hebben die zich door ranken, waarschijnlijk verlengde bladnerven omhoog werkt. Zoo'n blad is hier erbij ge-

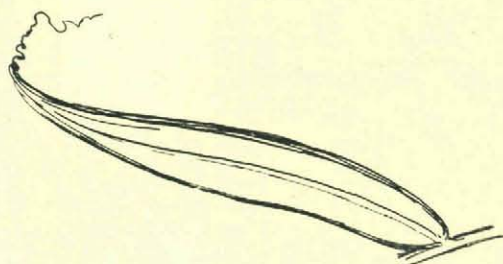
teekend. Maar 't allervreemdste en 't meest in 't oog vallende aan deze bloem is wel de eigenaardige

Gloriosa superba, geheel open.

kleur. Onder aan zijn de sterk gegolfde bloembladeren groenig wit met licht geel, dat gaat naar den top toe over in donker geel, oranje, rood geel tot scharlaken rood toe. Zoodat de groote bloem op 't eerste gezicht ook door zijn warrelige gekronkelde vormen een lek-kende vlammenmassa lijkt. Een prachtig gezicht moet zoo'n hoog in de struiken opklommende plant opleveren, die door de tropische zon wordt beschenen, waardoor de kleur stellignogsprekender wordt en een massa bloemen in brandschijnen te staan.

Wie nog altijd gelooven, dat er niets voor niets in de natuur bestaat en dat dus ook deze vreemde vormen en kleuren hier beteekenis hebben, of hadden, moet in deze bloem wel een sterk voor-

Blad met rank van *Gloriosa*

beeld zien van een bloem, die opgemerkt wil worden.

'k Wou dat ik eens in de gelegenheid kwam, in de vrije natuur dit bloemenleven te kunnen bestudeeren.

E. HEIMANS.

